

Gözel ýigrim bäs

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Gözel ýigrim bäs

GÖZEL ÝIGRIM BÄŞ

■ Köne türkmen elipbiýi we Şeýdaýy

Köne döwürde türkmenleriň öz elipbiýi bolupdyr. Ol elipbiý tä XVIII asyra çenli kem-käsleýin bolsa-da, ulanylypdyr. Soňra arap elipbiýiniň we musulman dininiň zor salmagy bilen biziň milli elipbiýimiz ýitip gidipdir. Bu elipbiýde ýazlan kitaplar-da ýok edilipdir. Türkmen edebiýatynda aýratyn orun tutýan klassyk şahyrymız Şeýdaýynyň (1730-1800) "Gözel ýigrim bäs"atly gussaly şygry türkmenleriň öz milli elipbiýi barada täsin maglumat berýär.

Bu şygyrdan çen tutsaň, onda gürrüni edilýän türkmen elipbiýinde 25 sany harp bolup, onuň 7-si çekimli, 18-de çekimsiz sesleri aňladýan eken. Şahyryň "Bu wagt kem-käs tutarlar" diýmesi bolsa, ol elipbiýiň entek şahyryň ýaşan döwründe, bary-ýogy mundan 250 ýyl öñ hem ulanychdan doly galmandygyny aňladýar.

■ GÖZEL ÝIGRIM BÄŞ

Şeýle gulaga ýakymly,
Sözledim, güzel ýigrim bäs.
Niçe owazy çekimli,
Yzladym, güzel ýigrim bäs.

Bu gün ornuň boldy belli,
Bul amanat, telli-pelli,
Ösdürüp şol güne çenli,
Gizledim, güzel ýigrim bäs.

Arzuw edip, ýete bilmen,
Görünip dur, tuta bilmen,

Maly-dünýä sata bilmen,
Uzladym, güzel ýigrim baş.

Ýedisinden owaz çykyp,
On sekizin tartar çekip,
Üç müñ ýaşda ömrüň ýakyp,
Bozladym, güzel ýigrim baş.

Matam, mersiýe, Şakandy
Ýazyp geçmiş niçe bendi,
Okyp ýat ederler şindi,
Gözledim, güzel ýigrim baş.

Şeýdaýy diýr, bar beterler,
Seniň üçin ýas tutarlar,
Bu wagt kem-käs tutarlar,
Ýiter sen, güzel ýigrim baş.

Goşgular